

Συστήματα Οργάνωσης Γνώσης

Ταξινόμηση και ταξινομικά συστήματα

Κωνσταντία Κακάλη, Βιβλιοθηκονόμος MSc-Phd Candidate
Ομάδα Βάσεων Δεδομένων και Πληροφοριακών Συστημάτων,
Εργαστήριο Ψηφιακών Βιβλιοθηκών και Ηλεκτρονικής Δημοσίευσης
Τμήμα Αρχιονομίας – Βιβλιοθηκονομίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης, Πάντειο Πανεπιστήμιο

DBIS

database & information systems group
ionian university

Περιεχόμενα

- Ταξινόμηση
- Διαχείριση τεκμηρίων
- Θεματική περιγραφή
- Ενδεικτικές κατηγορίες θεματικών γλωσσών
- Ταξονομίες
- Κανόνες ταξινόμησης
- Απαριθμητικά ταξινομικά συστήματα
- Φασετικά ταξινομικά συστήματα
- Δεκαδική ταξινόμηση Dewey
- Το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Κονγκρέσου
- Διεθνής Δεκαδική Ταξινόμηση
- Colon Classification CC
- Άλλα ταξινομικά συστήματα
- Εφαρμογές ταξινόμησης στις Βιβλιοθήκες – Κατάλογοι
- Ταξιθετικός αριθμός (call number)
- Τα παραδοσιακά ταξινομικά συστήματα στη περιγραφή ηλεκτρονικών πηγών

Ταξινόμηση

- Η ταξινόμηση είναι μια γνωστική ιδιότητα της ανθρώπινης νόησης, ένα γνωστικό εργαλείο με το οποίο η ανθρώπινη νόηση μπορεί να κατανοήσει και να «γνωρίσει» τον εξαιρετικά πολύπλοκο και ποικίλο κόσμο.
- Είναι ακόμα μια πρακτική δραστηριότητα για την ομαδοποίηση, κατάταξη και διαχωρισμό ποικίλων αντικειμένων ή εννοιών με βάση κοινά χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα και πολλαπλών τους ιδιοτήτων.
- Εφαρμοσμένη στην καθημερινή ζωή αποτελεί το φυσικό τρόπο διαχείρισης της πολυπλοκότητας από την ανθρώπινη νόηση.

Διαχείριση τεκμηρίων

- Περιγραφή τεκμηρίων (bibliographic description)
 - Τίτλος, πνευματική υπευθυνότητα, επιμέλεια (edition), έκδοση (publication), φυσική περιγραφή (αρ. σελίδων, μέγεθος), σχετικός εξοπλισμός κλπ
- Σημεία πρόσβασης καταλόγου
 - Ευρετήρια με βάση τα οποία γίνεται η αναζήτηση στον κατάλογο
 - Δημιουργία/χρήση αρχείου καθιερωμένων όρων (authority file)
 - τίτλοι – εναλλακτικοί τίτλοι – τίτλοι σειρών, ονόματα, συλλογικά όργανα
- Θεματική ανάλυση - ταξινόμηση
 - Προσδιορισμός θεμάτων-ενοιών που καλύπτει ένα τεκμήριο
 - Ανάθεση θεματικών επικεφαλίδων
 - Ταξινόμηση τεκμηρίου σε θεματικές κατηγορίες με τη χρήση ταξινομικού συστήματος

Θεματική περιγραφή

- Η θεματική περιγραφή μπορεί να περιλαμβάνει την ταξινόμηση, ευρετηρίαση, περίληψη.
- Παράγοντες που δυσκολεύουν το έργο της θεματικής περιγραφής:
 - Το είδος και τον τύπο του δημοσιεύματος
 - Το επίπεδο παρουσίασης του περιεχομένου του
 - Τον τρόπο που ο χρήστης αντιλαμβάνεται και κατανοεί την πληροφορία
 - Την υποκειμενική δυνατότητα του ευρετηριαστή
- Η διαδικασία της θεματικής περιγραφής
 - Γνωριμία με το τεκμήριο
 - Θεματική ανάλυση
 - Επιλογή θεμάτων
 - Διατύπωση σε όρους ή φράσεις
 - Επιβεβαίωση των όρων με άλλα
 - Μετάφραση των όρων στη γλώσσα θεματικής περιγραφής που χρησιμοποιείται
- Ταξινόμηση με βάση το θέμα μπορεί να γίνει:
 - Σε μεγάλες κατηγορίες, σε βασικούς επιστημονικούς χώρους
 - Σε λεπτομερή θεματική κατάταξη (εξειδίκευση). Σε αυτή τη περίπτωση είναι αναγκαία η χρήση και υιοθέτηση ανεπτυγμένα και εξειδικευμένα εργαλεία όπως τα ταξινομικά συστήματα.
- .

Ενδεικτικές κατηγορίες θεματικών γλωσσών

- Ταξονομίες
 - Προ-συνδυασμένες γλώσσες
 - Περιγράφουν τις έννοιες σε ένα γνωστικό πεδίο
 - Οι περιγραφείς τους είναι συστηματικά διατεταγμένοι σε ιεραρχίες με συγκεκριμένα κριτήρια που βασίζονται είτε στις λογικές συσχετίσεις τους, είτε στις συσχετίσεις του υλικού
 - Αντιστοίχιση του περιγραφέα με ένα αριθμό
- Ταξινομικά συστήματα (DDC, UDC, LC)
 - Καλύπτουν όλο το φάσμα της γνώσης με ιεραρχικό τρόπο
 - Σε ορισμένα πεδία γνώσης η θεματική απόδοση γίνεται από πολύ μακριά αριθμοδότηση
- Φασετική ταξινόμηση (Colon classification, 1933)
 - Πολυδιάστατη τακτοποίηση εννοιών και αντικειμένων
 - Οι φασέτες μπορεί να προσαρμόζονται σε κάθε θεματική κατηγορία

Ταξονομίες

Η ταξονομία είναι μια ιεραρχία όρων, ένα είδος ελεγχόμενου λεξιλογίου, έτσι ώστε οι κατώτεροι και ειδικότεροι όροι να είναι σε διάταξη κάτω από τους ανώτερους και γενικότερους όρους.

Μια ταξονομία που περιλαμβάνει πολλαπλές μικρότερες ιεραρχικές δομές για κάθε τύπο όρου ή χαρακτηριστικού (ή φασέτα) οι οποίοι μπορούν να αναζητηθούν σε συνδυασμό ονομάζεται φασετική (πολυεδρική) ταξονομία.

Παράδειγμα: **Top-Level Categories for the ACM Taxonomy**

- [General Literature](#)
- [Hardware](#)
- [Computer Systems Organization](#)
- [Software/Software Engineering](#)
- [Data](#)
- [Theory of Computation](#)
- [Mathematics of Computing](#)
- [Information Technology and Systems](#)
- [Computing Methodologies](#)
- [Computer Applications](#)
- [Computing Milieux](#)
- [Haptics](#)
- [Services Computing](#)
- [Learning Technologies](#)

Κανόνες ταξινόμησης

- Ταξινομούμε με βάση το θέμα και μετά με τη μορφή εκτός από τις κλάσεις Γενικά και Λογοτεχνία
 - 598.2/03 Θέμα: πουλιά, μορφή: εγκυκλοπαίδεια
 - 811 Μορφή: Αμερικάνικη ποίηση
- Ταξινομούμε ένα τεκμήριο στην κατηγορία που θα είναι πιο χρήσιμη
 - Η βιογραφία ενός αθλητή, αλλιώς ταξινομείται σε μια σχολική βιβλιοθήκη και αλλιώς σε μια αθλητική βιβλιοθήκη
- Τοποθετούμε το τεκμήριο στην πιο ειδική κατηγορία που το περιλαμβάνει και όχι στην πιο γενική
- Όταν ένα βιβλίο διαπραγματεύεται δύο ή τρία θέματα, το τοποθετούμε στην τάξη του κυρίαρχου θέματος ή αν είναι ισότιμα στο πρώτο που πραγματεύεται το βιβλίο.
- Όταν έχουμε δύο θέματα για ένα τεκμήριο και το πρώτο επηρεάζει το δεύτερο, τότε το τεκμήριο ταξινομείται σύμφωνα με το δεύτερο θέμα
 - Θρησκευτικές αντιλήψεις για τη φιλοσοφία => Φιλοσοφία
- Για πάνω από τρία θέματα τα τεκμήρια ταξινομούνται στη γενική κατηγορία που τα περιλαμβάνει όλα

Απαριθμητικά ταξινομικά συστήματα

- Διαιρούν το σύνολο της γνώσης σε κύριες κατηγορίες, στη συνέχεια διαιρούν αυτές σε υποκατηγορίες, οι οποίες διαδοχικά διαιρούνται ξανά και ξανά μέχρι να καθοριστεί το εξειδικευμένο θέμα
- Σε κάθε στάδιο χρησιμοποιείται κάποιο συγκεκριμένο χαρακτηριστικό με βάση το οποίο γίνεται η υποδιαίρεση.
- Αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας είναι το ταξινομικό σύστημα να καταγράφει τελικά όλα τα θέματα που θέλει να συμπεριλάβει, σε μια ακολουθία που προχωρά από το γενικό στο ειδικό με μια σειρά διαδοχικών βημάτων, δίνοντας έτοιμα σύμβολα για καθένα από αυτά.
- Τα χωρίζουμε:
 - Σε απόλυτα απαριθμητικά, με ένα πίνακα κύριο και μεγάλο που απαριθμεί «όλα» τα θέματα, όπως είναι το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (LCC).
 - Σε σχεδόν απαριθμητικά που αποτελείται από βασικό πίνακα που απαριθμεί τα θέματα αλλά με τη βοήθεια βοηθητικών πινάκων μπορεί να συνδυάζει κι άλλα θέματα. Τέτοια ταξινομικά συστήματα είναι η δεκαδική ταξινόμηση Dewey και η ταξινόμηση του J.D. Brown.

Φασετικά ταξινομικά συστήματα

- Το ταξινομικό σχήμα να αναγνωρίζει τα βασικά συστατικά των θεμάτων καταγράφοντας κάτω από κάθε επιστήμη ή κύρια κατηγορία τις βασικές έννοιες που απομονώνονται σύμφωνα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.
- Χρησιμοποιεί τις σαφώς καθορισμένες, αποκλειστικές και εξαντλητικές πτυχές, ιδιότητες, ή χαρακτηριστικά μιας κατηγορίας ή ενός συγκεκριμένου θέματος . Αυτές οι πτυχές, ιδιότητες, ή χαρακτηριστικά ονομάζονται φασέτες (facets) μιας κατηγορίας ή ενός θέματος.
- Τα συστήματα αυτά τα χωρίζουμε:
 - Αυστηρή ταξινόμηση με φασέτες, τα σύμμεικτα θέματα σχηματίζονται με πίνακες μόνο βασικών τάξεων και με τη βοήθεια κοινών και ειδικών πινάκων. Τέτοια ταξινόμηση είναι η Colon Classification.
 - Ταξινόμηση σχεδόν με φασέτες, τα θέματα σχηματίζονται από πίνακες γενικών θεμάτων και πολλών σύμμεικτων αλλά και από κοινούς βοηθητικούς και ειδικούς βοηθητικούς πίνακες. Παραδείγματα τέτοιας ταξινόμησης είναι η UDC.

Φασετικά ταξινομικά συστήματα (2)

Κατά την πολυεδρική ταξινόμηση της ένα θέμα υποδιαιρείται **πολυ-ιεραρχικά**, με βάση ένα σύνολο ομότιμων και αμοιβαία ανεξάρτητων μεταξύ τους χαρακτηριστικών

Από την πολυ-ιεραρχία προκύπτουν **Σύμμεικτα θέματα**:

Ελληνικός κινηματογράφος του 1970.

Κινηματογράφος (κύριο θέμα)
ελληνικός (φασέτα χώρας)
1970 (φασέτα χρόνου)

Τα απαριθμητικά συστήματα είναι μονο-ιεραρχικά: Η ιεραρχία αναπτύσσεται σύμφωνα με ένα χαρακτηριστικό

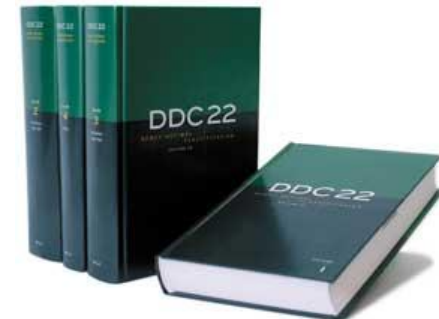
Υπάρχουν δύο «προβλήματα», η σειρά των φασετών (citation order) και η σημειογραφία.

Δεκαδική ταξινόμηση Dewey (1)

- Έργο του αμερικανού βιβλιοθηκονόμου Melvil Dewey το 1873.
- Είναι η περισσότερο διαδεδομένη σύστηματική ταξινόμηση, χρησιμοποιείται από 135 χώρες και μεταφράστηκε σε 30 γλώσσες.
- Σήμερα υπάρχει η 22^η έκδοση του, από το 2003, και από το 2002 υπάρχει και η ηλεκτρονική έκδοση, η οποία :
 - Ενημερώνεται 4 φορές το χρόνο
 - Αντιστοιχεί στους ταξινομικούς αριθμούς σε θεματικές επικεφαλίδες (LCSH), στατιστικά, εννοιολογικά,
 - Συνδέει τις επικεφαλίδες αυτές με τις εγγραφές τους
 - Περιλαμβάνει πολλούς περισσότερους όρους στο ευρετήριο Relative Index.

Δεκαδική ταξινόμηση Dewey (2)

- Αναπτύσσεται και συντηρείται από μια Συντακτική Επιτροπή στις ΗΠΑ, που έχει την ευθύνη της έκδοσης με την συμβολή καταλογογράφων από όλο τον κόσμο.
- Στην Ελλάδα χρησιμοποιείται στις περισσότερες λαϊκές και σε αρκετές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.
- Έχει γίνει μετάφραση από το ΕΚΤ η 13^η συνοπτική έκδοση και μοιράστηκε στις βιβλιοθήκες.
- Ακόμα οι θεματικές ενότητες που αφορούν στην Ελληνική Λογοτεχνία, Ιστορία και Γεωγραφία έχουν αναπτυχθεί, μεταφραστεί και εκδοθεί από την ΕΒΕ το 1986.

Το Dewey αποτελείται :

- τόμ. 1. Manual. Tables Το εγχειρίδιο αποτελεί ένα οδηγό ταξινόμησης για τα δύσκολα σημεία και παρέχει πληροφορίες για τους νέους ταξινομικούς Πίνακες. Οι Πίνακες σημειογραφίας προστίθενται στους ταξινομικούς αριθμούς για να προσφέρουν παραπάνω πληροφορία
- τόμ. 2. Schedules 000-599 οργάνωση της γνώσης από το 000-599
- τόμ. 3. Schedules 600-999 οργάνωση της γνώσης από το 600-999
- τόμ. 4. Relative index ένας αλφαβητικός κατάλογος θεμάτων, κατατάσσοντας αλφαβητικά τους επιστημονικούς κλάδους με τους οποίους σχετίζονται .

Dewey Schedules (1) (Ταξινομικοί Πίνακες)

Το σύστημα συγκροτείται αρχικά από **δέκα τάξεις**:

- 000 – Γενικά θέματα, Επιστήμη της Πληροφόρησης και Πληροφορικής
- 100 – Φιλοσοφία και Ψυχολογία
- 200 – Θρησκεία
- 300 – Κοινωνικές επιστήμες
- 400 – Γλώσσα
- 500 – Φυσικές επιστήμες και Μαθηματικά
- 600 – Τεχνολογία (εφαρμοσμένες επιστήμες)
- 700 – Τέχνες - Καλές τέχνες και διακοσμητικές τέχνες
- 800 – Λογοτεχνία και Ρητορική
- 900 – Ιστορία και Γεωγραφία

Dewey Schedules (2)

(Ταξινομικοί Πίνακες)

- Κάθε τάξη χωρίζεται σε 10 διαιρέσεις , π.χ. :
- **500 – Φυσικές επιστήμες και μαθηματικά**
 - 510 – Μαθηματικά
 - 520 – Αστρονομία και συναφείς επιστήμες
 - 530 – Φυσική
 - 540 – Χημεία και συναφείς επιστήμες
 - 550 – Γεωεπιστήμες
 - 560 – Παλαιοντολογία - Παλαιοζωολογία
 - 570 – Επιστήμες της ζωής - Βιολογία
 - 580 – Φυτά
 - 590 – Ζώα

Dewey Schedules (3)

(Ταξινομικοί Πίνακες)

- Κάθε κύρια τάξη υποδιαιρείται σε 10 κατηγορίες, π.χ.:
- **530 – Φυσική**
 - 531 – Κλασική μηχανική Μηχανική στερεών
 - 532 – Μηχανική ρευστών Μηχανική υγρών
 - 533 – Αεροδυναμική (Μηχανική αερίων)
 - 534 – Ήχος και συναφείς δονήσεις
 - 535 – Φως και παραφωτικά φαινόμενα
 - 536 – Θερμότητα
 - 537 – Ηλεκτρισμός και ηλεκτρονική
 - 538 – Μαγνητισμός
 - 539 – Σύγχρονη Φυσική

Δημιουργία ταξινομικού αριθμού (Dewey)

- Οι ακέραιοι υποδιαιρούνται κι αυτοί δεκαδικά.
- Το σύστημα είναι παράλληλα ιεραρχικό :
- Παραδειγμα:
- 300 Κοινωνικές επιστήμες
 - 330 – Οικονομική (Economics)
 - 331 – Οικονομική της εργασίας (Labor Economics)
 - 332.2 - Συνθήκες των εργαζομένων (Employment conditions)
 - 332.21 - Μισθοί (Compensation)
 - 332.216 - Μέθοδοι μισθοδοσίας (Compensation methods)
 - 332.2162 - Χρόνος πληρωμής (Time payments)

Δόμηση του ταξινομικού αριθμού

- Ο ακριβής και εξειδικευμένος ταξινομικός αριθμός ενός τεκμηρίου δεν αρκείται μόνο στους Κύριους Ταξινομικούς Πίνακες (τόμοι 2 και 3).
- Βασίζεται στο συνδυασμό του αριθμού των κυρίων πινάκων και των αριθμών από τους βοηθητικούς πίνακες (τόμος 1).
- Οι βοηθητικοί πίνακες είναι :
 - 1. Σταθερές υποδιαιρέσεις
 - 2. Γεωγραφικές περιοχές και πρόσωπα
 - 3. Λογοτεχνίας και λογοτεχνικών μορφών
 - 4. Υποδιαιρέσεις για οικογένειες Γλωσσών
 - 5. Εθνικές ομάδες
 - 6. Γλώσσες

Βοηθητικός Πίνακας 1

- 01 Φιλοσοφία και Θεωρία
- 02 Ποικίλα
- 03 Λεξικά, εγκυκλοπαίδειες
- 04 Ειδικά θέματα
- 05 Περιοδικές εκδόσεις
- 06 Οργανισμοί και Διοικητική
- 07 Εκπαίδευση, έρευνα και συναφή
- 08 Ιστορία και περιγραφή σε σχέση με ομάδες ατόμων
- 09 Ιστορική, γεωγραφική , προσωποκεντρική θεώρηση

▪ Παράδειγμα :

- Λεξικό Ψυχολογίας → 150.3
- Φιλοσοφία της γλώσσας → 401
- Περιοδικό Κοινωνιολογίας → 301.05

Γεωγραφικές περιοχές, ιστορικές περίοδοι, πρόσωπα

- Πίνακας 2: Επιτρέπει την επέκταση των αριθμών γεωγραφικά:
 - 01-05 Historical periods
 - 1 Areas, regions, places in general (temperate zones, land forms, not limited by continent, country and locality)
 - 2 Persons regardless of area, region, place (subdivision by biography, diaries, ειδικά για πρόσωπα που σχετίζονται με ένα θέμα που το πρότυπο επιβάλλει την άμεση ένδειξη, αντί της -092)
 - 3 Ο αρχαίος κόσμος, χώρες μέχρι την πτώση της Ρώμης
 - 4 Europe Western Europe
 - 5 Asia Orient Far East
 - 6 Africa
 - 7 North America
 - 8 South America
 - 9 Other parts of world and extraterrestrial worlds Pacific Ocean islands

Δόμηση του ταξινομικού αριθμού

- Ο ακριβής και εξειδικευμένος ταξινομικός αριθμός ενός τεκμηρίου δεν αρκείται μόνο στους Κύριους Ταξινομικούς Πίνακες (τόμοι 2 και 3).
- Βασίζεται στο συνδυασμό του αριθμού των κυρίων πινάκων και των αριθμών από τους βοηθητικούς πίνακες (τόμος 1).
- Οι βοηθητικοί πίνακες είναι :
 - 1. Σταθερές υποδιαίρεσεις
 - 2. Γεωγραφικές περιοχές και πρόσωπα
 - 3. Λογοτεχνίας και λογοτεχνικών μορφών
 - 4. Υποδιαίρεσεις για οικογένειες Γλωσσών
 - 5. Εθνικές ομάδες
 - 6. Γλώσσες

Παράδειγμα: Ευρώπη

- 41 British isles
- 42 England and Wales
- 43 Central Europe Germany
- 44 France and Monaco
- 45 Italian Peninsula and adjacent islands Italy
- 46 Iberian Peninsula and adjacent islands Spain
- 47 Soviet Union Russia
- 48 Scandinavia
- 49 Other parts of Europe

Ελλάδα: Γεωγραφία, Ιστορία, Λογοτεχνία

- Στο σύστημα Dewey η Ελλάδα στον 2^ο βοηθητικό Πίνακα έχει αριθμό 495. Δηλαδή η ιστορία της Ελλάδας είναι στον 949.5, ενώ η αρχαία ιστορία στο 938.
- Από το 1977 εξασφαλίστηκαν τα πνευματικά δικαιώματα για την αλλαγή την ανάπτυξη και επεξεργασία των πινάκων που αφορούσαν τα ελληνικά θέματα. (Από την Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων).
- Η ιστορία της Ελλάδας ταξινομείται στο 938 και καταργείται το 949.5
 - 938. 1 Αρχαία Ελλάδα
 - 938. 2 Αρχαία Ελλάδα – Γεωγραφική υποδιαίρεση
 - 938.3 Βυζαντινή Αυτοκρατορία
 - 938.4 Τουρκοκρατία
 - 938.5 Ελληνική Επανάσταση
 - 938.6 Ελληνικό Κράτος, 1830
 - 938.7 1914-1974
 - 938.8 1974-
 - 938.9 Γεωγραφική διαίρεση

Παραδείγματα δημιουργίας ταξινομικών αριθμών

- **Internet**
see Manual at [004.678 vs. 006.7, 025.042, 384.33](#)
- **Internet--Canada** 004.6780971
- **Internet--dictionaries** 004.67803
- **Internet--education** 004.678071
- **Internet--films** 791.43
- **Internet--information systems** 025.042
- **Internet--instructional use** 371.3344678
- **Internet--instructional use--higher education** 378.17344678
- **Internet--libraries** 020.2854678
- **Internet--publicity** 659.02854678
- **Internet--radio programs** 791.44
- **Internet--sociology** 302.231
- **Internet--television programs** 791.45
- **Internet**
see also Computer communications
- **Internet addiction--medicine** 616.8584
- **Internet advertising** 659.144
- **Internet and teenagers** 004.6780835

Παραδείγματα δημιουργίας ταξινομικών αριθμών (2)

- Πολιτικές εκλογές στην Γαλλία το 2006.
 - 324 Πολιτικές διαδικασίες (Πολιτικά κόμματα, Εκλογές)
 - 44 Γαλλία (Από τον Πίνακα 2)
 - 084 2000- “

ο ταξινομικός αριθμός = 324.94409084
- Συμπεριφορά ετεροθαλών αδελφών στην οικογένεια της канаδικής κοινωνίας
 - Περιορισμένη ταξινόμηση: 306.8750971 (πλήρης αριθμός σε μια ερευνητική βιβλιοθήκη με μια μεγάλη συλλογή πάνω σε θέματα κοινωνιολογίας.
 - Ευρεία ταξινόμηση: 306.875 ή και 306.87 (για λιγότερο ειδικές βιβλιοθήκες).

Το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου

- Κεφαλαίοι Λατινικοί χαρακτήρες για το συμβολισμό των κύριων κλάσεων και υποκλάσεων, αριθμοί για τις υπόλοιπες υποδιαίρεσεις
- Συνηθισμένη μορφή: γράμμα-αριθμός-γράμμα αριθμός από τα γενικά θέματα στα ειδικότερα
- Χρονολογικές αναφορές αντιστοιχούν σε γεγονότα, ημερομηνίες έκδοσης, κ.α.
- Γεωγραφικές αναφορές γίνονται αλφαβητικά, ξεκινώντας από το Δυτικό ημισφαίριο
- Η Γεωγραφία (G) είναι διαφορετική κλάση από την ιστορία (D)
- Political Science (J): γίνεται γεωγραφική υποδιαίρεση – στο DDC γίνεται θεματική (θέμα-υποθέμα) και μετά γεωγραφική
- Λογοτεχνία (P): υποδιαίρεσεις με εθνικότητα, χρονολογία, συγγραφέας – DDC (800): εθνικότητα, τύπος, συγγραφέας
- Φιλοσοφία (B): υποδιαίρεσεις με βάση την εθνικότητα, Μουσική (M) με βάση τη μορφή (όπερα, μουσική δωματίου), συνθέτης, δεν υπάρχει κατηγοριοποίηση χρονική, είδη έκφρασης κλπ.
- Η κατηγορία “Generalia” διαιρείται σε “A-General works”, encyclopedias AE, general indexes AI, “Z-Bibliographies, works on libraries, book industry”

Το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (2)

- Σύμφωνα με το σύστημα αυτό η ανθρώπινη γνώση ταξινομείται σε 26 γενικές κατηγορίες (classes) με βάση τα γράμματα του λατινικού αλφαβήτου. Με τη σειρά της καθεμιά από τις γενικές αυτές τάξεις υποδιαιρείται ιεραρχικά σε μικρότερες κατηγορίες.
- **A** Γενικές εργασίες
- **B-BD** Φιλοσοφία
- **BF** Ψυχολογία
- **BH-BJ** Αισθητική, Ηθική
- **BL BX** Θρησκεία
- **C** Βοηθητικές Επιστήμες της Ιστορίας (ιστορία του Πολιτισμού, Αρχαιολογία ως επιστήμη, διπλωματική, αρχεία, σφραγίδες, χρονολογία, νομισματική, επιγραφική, εραλδική, γενεαλογία, βιογραφία)

Το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (3)

- **D** Ιστορία (γενική)
- **DA** Μεγάλη Βρετανία
- **DAW** Κεντρική Ευρώπη
- **DC** Γαλλία
- **DD** Γερμανία
- **DE** Μεσόγειος, Ελληνορωμαϊκός κόσμος
- **DF** Ελλάδα
- **DG** Ιταλία
- **DH** Benelux [,Be(lgium -Ne(therlands)-(Lux(enburg))]
- **DJ** Ολλανδία
- **DJK** Ανατολική Ευρώπη
- **DK** Χώρες της Πρώην ΕΣΣΔ, Πολωνία
- **DL** Βόρεια Ευρώπη (Δανία, Ισλανδία, Νορβηγία, Σουηδία, Φιλανδία)
- **DP** Ισπανία, Πορτογαλία
- **DQ** Ελβετία
- **DR** Βαλκάνια (Βουλγαρία, Ρουμανία, Τουρκία, Αλβανία, Γιουγκοσλαβία)
- **DS** Ασία
- **DT** Αφρική
- **DU** Αυστραλία
- **E** Αμερική
- **F** Η.Π.Α.

Το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (4)

- **G** Γεωγραφία, Ανθρωπολογία, Ανθρωπογεωγραφία, Λαογραφία- Φολκλόρ, Αθλητισμός, ψυχαγωγία
- **H** Κοινωνικές Επιστήμες
- **HA-HJ** Οικονομικές επιστήμες
- **HM-HV** Κοινωνιολογία
- **HX** Σοσιαλισμός
- **J** Πολιτικές Επιστήμες
- **K** Δίκαιο
- **L** Εκπαίδευση
- **M** Μουσική
- **N** Καλές Τέχνες
- **P** Φιλολογία
- **PA** Γλωσσολογία
- **PAΑ** Νέα Ελληνική λογοτεχνία

Το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του

Κογκρέσου (5)

- Q Θετικές Επιστήμες
- QA-QB Μαθηματικά, Αστρονομία
- QC Φυσική
- R Ιατρική
- RC Ψυχιατρική
- S Γεωργία
- T Τεχνολογία
- U-V Πολεμική και ναυτική τεχνολογία και τεχνική
- Z Παλαιογραφία, Βιβλιοθηκονομία, Κατάλογοι Βιβλιοθηκών, Εθνικές βιβλιογραφίες, κατάλογοι χειρογράφων, βιβλιογραφία
(Οι θεματικές βιβλιογραφίες βρίσκονται κατά το πλείστον στις επί μέρους θεματικές τους ενότητες).

Παράδειγμα ταξινομικού αριθμού

- **S AGRICULTURE (GENERAL) S**
 - **SB PLANT CULTURE SB**

**324.85 Care and preparation of vegetables for market
Including cold storage**

**Cf. TX612.V4 Home storage of vegetables or
types of vegetables**

**Culture of individual vegetables or types of
vegetables**

325 Asparagus

327 Beans. Common bean

▪ *Beans in your garden*

▪ **SB327**

Διεθνής Δεκαδική Ταξινόμηση

Universal Decimal Classification System, UDC

- Αρχικός σκοπός των δημιουργών του να αποτελέσει ένα «παγκόσμιο ευρετήριο».
- Βασίζεται στο Dewey, δεν κράτησε τη τριψήφια σημειογραφία του και ενοποίησε το 400 (γλώσσα) και 800 (λογοτεχνία – ρητορική).
- Διαιρείται ως προς τη δομή του :
 - Στους πίνακες που διαιρούνται στους κύριους και στους κοινούς και ειδικούς βοηθητικούς.
 - Στο ευρετήριο.
- Η ηλεκτρονική μορφή των πινάκων του UDC περιλαμβάνει 65.000 κύριες διαιρέσεις και υποδιαιρέσεις (MRF).
- Ένα τεκμήριο μπορεί να ταξινομείται σε περισσότερες θεματικές κατηγορίες (δηλώνονται με “:”)
 - 362.1 : 658.3 : 681.31 (Hospital: Personnel management: Computers)
 - οι δηλώσεις για τόπο είναι σε παρένθεση

Colon Classification (CC)

- Φασετική ανάλυση η πιο ξεχωριστή προσέγγιση στην ιστορία των συστημάτων οργάνωσης γνώσης. Η πιο μεθοδική από τα άλλα «παραδοσιακά» συστήματα. Δημιούργημα του ινδού μαθηματικού και βιβλιοθηκονόμου S.R. Ranganathan, το 1933.
- Ονομάζεται και αναλυτικο-συνθετική ταξινόμηση.
 - Ανάλυση καθώς αναλύει κάθε θέμα σε φασέτες - έννοιες και σύνθεση ο συνδυασμός τις σχετικές φασέτες – εννοιών στη περιγραφή των θεμάτων που αφορά το τεκμήριο.
- έθεσε πέντε βασικές φασέτες: (formula PMEST)
 - την προσωπικότητα (personality),
 - το υλικό (matter),
 - την ενέργεια (energy) (δηλαδή οποιαδήποτε δραστηριότητα, λειτουργία, ή διαδικασία),
 - τον χώρο (space) και
 - τον χρόνο (time)
- Η Classification Research Group επέκτειναν τον αριθμό των φασετών : thing/entity , kind, part, property, material, process, operation, patient, product, by-product, agent, space, time

Colon Classification (CC)

•Παράδειγματα:

- σχεδιασμός ξύλινων επίπλων τον 18^ο αιώνα στην Αμερική
- ΑΝΑΛΥΣΗ: προσωπικότητα → έπιπλα, υλικό → ξύλο, ενέργεια → σχέδιο, χώρος → Αμερική και χρόνος → 18^{ος} αιώνας.
- ΣΥΝΘΕΣΗ: έπιπλα : ξύλινα : σχεδίαση : Αμερική : 18^{ος} αιώνας

•Ο ταξινομικός αριθμός έργα λογοτεχνικής κριτικής που σχετίζονται με την Ποιητική του Αριστοτέλη είναι : 013 : 1 : 9 x1

- 0 είναι το μόνωμα Λογοτεχνία
- 13 αναπαριστά τη γλώσσα (ελληνική)
- 1 από τη Λογοτεχνία η υποδιαίρεση Ποίηση
- 9 από τις ειδικές κοινές υποδιαίρεσεις που προσδιορίζει τη Λογοτεχνία και δείχνει ότι το έργο περιέχει κριτική
- X είναι επίσης κοινή υποδιαίρεση και αναπαριστά συλλογικές εργασίες και συλλογές.
- 1 η διάταξη αυτή επιτρέπεται για υψηλά δημοφιλή της κατηγορίας (στο παράδειγμα της ελληνική λογοτεχνίας ο Αριστοτέλης παίρνει αριθμό 1 εξαιτίας του μεγάλου αριθμού τεκμηρίων για το έργο του).

Άλλα ταξινομικά συστήματα

- Charles Ammi Cutter (Expansive Classification)
- Βιβλιογραφική ταξινόμηση (Bibliographic Classification, BC).
- James Duff Brown subject classification.
- Το ταξινομικό σύστημα της Βιβλιοθήκης του Λένιν στη Μόσχα (30 τόμοι) από το 1960-1968.
- Το ταξινομικό σύστημα της Κίνας από το 1953.

Εφαρμογές ταξινόμησης στις Βιβλιοθήκες - Κατάλογοι

- Για την αξία και τη λειτουργία μιας βιβλιοθήκης πολύ σημαντικό ρόλο έχει ο κατάλογος της, ή οι κατάλογοί της, η σωστή εφαρμογή της ταξινόμησης φαίνεται στο κατάλογό της.
- είδη των καταλόγων :
 - Αλφαβητικός
 - Θεματικοί (αλφαβητικός θεματικός και συστηματικός)
 - Τοπογραφικός
- Σκοπός του συστηματικού καταλόγου η κατάταξη των τεκμηρίων που συγγενεύουν μεταξύ τους, περιέχει τις κύριες αναγραφές (όπως είναι στα ράφια) με τον ίδιο ταξινομικό αριθμό αλλά και τις πρόσθετες αναγραφές.
- Χρειάζεται για να είναι αποτελεσματικός να χρησιμοποιεί τη σημειογραφία του ταξινομικού συστήματος κι ακόμα:
 - Οι αναγραφές των κύριων υποδιαίρέσεων των κύριων τάξεων
 - Επεξηγήσεις δίπλα στις επικεφαλίδες
 - Διασταυρούμενες αναγραφές για ομόβαθμα θέματα

Ταξιθετικός αριθμός (call number)

Ταξιθετικός αριθμός = (Ταξινομικός κωδικός, Αναγνωριστικό). Δείχνει τη «θέση στο ράφι» ενός τεκμηρίου.

Στο Dewey αποτελείται από τον αριθμό και τα πρώτα γράμματα από την κύρια αναγραφή : 306.87 ΜΟΥ

Στο LCC είναι πιο σύνθετο π.χ. καλλιέργεια φασολιών στο κήπο

▪Cutter' tables

▪SB327
▪.A45
▪2003

▪SB327
▪.Q53
▪2007

▪SB327
▪.Q55
▪2006

▪SB327
▪.S38
▪2005

▪Publ. year

Τα παραδοσιακά ταξινομικά συστήματα στη περιγραφή ηλεκτρονικών πηγών

- Η χρήση των παραδοσιακών ταξινομικών συστημάτων στο περιβάλλον του διαδικτύου φέρει μια σειρά πλεονεκτήματα, καθώς:
 - Μπορούν να καλύψουν όλες τις θεματικές περιοχές.
 - Υποστηρίζονται ευρέως και ανανεώνονται με νέες εκδόσεις
 - Είναι τα περισσότερα γνωστά σε πολλούς χρήστες κι ιδιαίτερα χρήστες βιβλιοθηκών
 - Επιτρέπουν την πολυγλωσσική πρόσβαση στη συλλογή καθώς τα περισσότερα από αυτά είναι μεταφρασμένα σε πολλές γλώσσες.
 - Το κύρια ταξινομικά συστήματα (που αναφερθήκαμε) είναι τώρα διαθέσιμα σε μορφή μηχαναγνώσιμη.
- Παραδείγματα :

Μενού Πλοήγησης

Αρχική Σελίδα
 ΑνθρωποΚοινωνικά
 Αναζήτηση
 Θεματικό Ευρετήριο
 Υποβολή Νέας Πηγής
 Επικοινωνία

< Μάρτιος 2009 >

Κυ Δε Τρ Τε Πέ Πα Σά

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Τελευταίες Προσθήκες

Academia.edu
 Θεματικές Πύλες ΤΕΙ Δυτικής
 Μακεδονίας
 Θεματικές Πύλες
 Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Στοιχεία για τη Συλλογή

Ηλεκτρονικά Περιοδικά = 641
 Βάσεις Δεδομένων = 34
 Ηλεκτρονικά Βιβλία = 12
 Σύνδεσμοι = 106

- [-] ● Κοινωνικές Επιστήμες
 - Δημογραφία (4)
 - [-] ● Δημόσια διοίκηση & στρατιωτική επιστήμη (13)
 - Τοπική αυτοδιοίκηση (3)
 - [-] ● Διεθνείς σχέσεις (49)
 - Ανθρώπινα δικαιώματα (6)
 - Διεθνές δίκαιο (33)
 - Ευρωπαϊκές σπουδές (30)
 - [-] ● Δίκαιο (76)
 - Εμπορικό δίκαιο (4)
 - Ιδιωτικό δίκαιο (7)
 - Κοινωνικό δίκαιο (11)
 - Ποινικό δίκαιο (28)
 - Πολιτική δικονομία (5)
 - Συνταγματικό & διοικητικό δίκαιο (16)
 - Διοίκηση και οργάνωση (8)
 - [-] ● Εκπαίδευση (25)
 - Ανώτατη εκπαίδευση (14)
 - Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (0)
 - Εμπόριο, επικοινωνίες, μεταφορές (7)
 - Επικοινωνία & Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (21)
 - [-] ● Επιστήμη της Πληροφόρησης (12)
 - [-] ● Βιβλιοθήκες (15)
 - Ψηφιακές βιβλιοθήκες (33)
 - Βιβλιοθηκονομία (10)
 - Βιβλιοπωλεία (6)
 - Κοινωνική Ανθρωπολογία (21)
 - [-] ● Κοινωνική Πολιτική (20)
 - Κοινωνική ασφάλιση (4)
 - [-] ● Κοινωνιολογία (38)
 - Εγκληματολογία (46)
 - Κοινότητες (10)
 - Κοινωνικές ομάδες (15)
 - Κοινωνική αλληλεπίδραση (3)
 - Κουλτούρα & θεσμοί (5)
 - Λογιστική (5)
 - Μεθοδολογία (2)

Βιβλιογραφία

- TZITZIKAS et al. (2002) "Extended faceted taxonomies for Web catalogs", *ERCIM News*, 51 (2002).
http://www.ercim.org/publication/Ercim_News/enw51/tzitzikas.html.
- KOCH, T. et al. (1997) "The role of classification schemes in Internet resource description and discovery : project final report". DESIRE project, 1997.
<http://www.lub.lu.se/desire/radar/reports/D3.2.3/>
- KOCH, T.; GOLUB, K.; ARDÖ, A. (2006) "Users browsing behaviour in a DDC-based Web service: a Log Analysis". *Cataloging & Classification Quarterly*, 42 3-4 (2006).
<http://www.oclc.org/dewey/>
- <http://www.udcc.org/about.htm>
- Ranganathan, S.R. (1962). *Elements of library classification*. New York: Asia Publishing House.
- Adkisson, Heidi P. 2003. Use of faceted classification.
<http://www.webdesignpractices.com/navigation/facets.htm> .